

V říjnu 2017 skotská vláda vydala konzultační dokument, který navrhuje nový systém měření rozdílů mezi zvýhodněnými a znevýhodněnými žáky, a také postupné cíle pro jejich snižování. Skotové pro monitorování spravedlivosti ve vzdělávání vedle výsledků vzdělávání reprezentovaných výsledky testování a dosaženou kvalifikací navrhuje monitorovat také zdravotní stav dětí a účast na různých typech aktivit ve věku 16–19 let. Jednotlivé školy budou v tomto systému posuzovány nikoli pouze podle absolutních výsledků, ale také podle podílu žáků, kteří žijí ve 20 % nejvíce zvýhodněných a nejvíce znevýhodněných lokalit. Tyto lokality jsou vymezeny pomocí indexu SIMD (Scottish Index of Multiple Deprivation), jenž je nástrojem skotské vlády pro identifikaci znevýhodněných oblastí.

Skotsko může tedy být inspirací v tom, jakým způsobem zamýšlí při hodnocení výsledků škol zohledňovat socioekonomické zázemí žáků a obecně v rámci systému sledovat rovnost příležitostí.

Irská republika

Irsko patří k zemím, které v relativně nedávné době výrazně zjednodušily rámec pro sledování kvality škol – v současnosti rámec obsahuje pouze dvě základní oblasti – *výuka a učení* a *vedení a řízení*. Zároveň vedle externí evaluace, která pro informování škol o žádoucích standardech využívá popisy efektivní a vysoce efektivní praxe, Irsko zdůrazňuje potřebu emancipovat školy k tomu, aby samy přebíraly odpovědnost za vlastní vývoj a zlepšování. Za tímto účelem jim poskytuje metodiku pro autoevaluaci, která podrobně popisuje proces vlastního hodnocení školy a přináší také odkazy na další nástroje. Důsledné provádění autoevaluace bylo do systému zavedeno relativně nedávno a bylo uvedeno jako jeden z důležitých faktorů, které přispěly k významnému zlepšení výsledků Irska v šetření čtenářské gramotnosti PIRLS 2016 (Irsko mělo nejlepší výsledky ze všech zemí EU a oproti roku 2011 se zlepšilo o 15 bodů).

Francie

Francouzský systém nabízí inspiraci v podobě praxe „smluv o úspěchu“, které školy uzavírají s inspekční autoritou. Smlouvy totiž zakládají intenzivnější bilaterální vztah než inspekční zprávy předávané školám. Tato forma vzájemného vztahu může ve větší míře podporovat partnerský přístup školy a inspekce (cíle a sledovaná kritéria jejich naplnění jsou stanovovány ve spolupráci obou stran) a posilovat pocit zodpovědnosti škol za své výsledky (v porovnání s direktivním jednosměrným tlakem inspekční zprávy). Pokrok školy je navíc díky jasně stanoveným indikátorům dobře měřitelný. Francie rovněž podporuje (ale nepřikazuje) autoevaluaci škol, k níž francouzským školám vytváří dobré podmínky. Jejich pracovníci tak mají zdarma k dispozici různé expertními skupinami připravené a vyvinuté nástroje pro autoevaluaci školy, které mohou využít k hodnocení a následně i zlepšení fungování školy či jejich jednotlivých částí.

Německo

Způsob externí evaluace v německých spolkových zemích může sloužit jako vhodný příklad vzdělávacích systémů, ve kterých externí evaluace školy dostala značný prostor. Bylo do ní vkládáno výrazné očekávání ve vztahu ke kvalitativnímu posunu práce škol. Systémy externí evaluace byly vybudovány v relativně nedávné době „na zelené louce“, záměrně oddělené od dalších systémů hodnocení škol (jakými jsou testování žáků prostřednictvím testů VERA nebo tradiční orgán školního dozoru). Německé systémy externí evaluace škol byly koncipovány s využitím poznatků o pozitivních i negativních účincích externí evaluace v jiných zemích. Při jejich konstrukci bylo věnováno značné úsilí nalezení nejlepší možné praxe v konsenzu s dalšími aktéry vzdělávacích systémů. V pilotním období i v rámci průběžného vyhodnocování byly zohledňovány připomínky i návrhy na zlepšení pramenící z praktické zkušenosti, způsoby hodnocení jednotlivých oblastí práce škol založené na sociálně-vědní